

Na osnovu člana 44 stav 2 tačka 3 Zakona o Centralnoj banci Crne Gore („Službeni list CG“, br. 40/10, 6/13 i 70/17), a vezi sa Sporazumom o kliringu međunarodnih plaćanja broj 0102-4950/1 zaključenim sa Centralnom bankom Bosne i Hercegovine 11.09.2007. godine i Sporazumom o kliringu međunarodnih plaćanja broj 0102-4951/1 zaključenim sa Narodnom bankom Srbije 13.09.2007. godine, Savjet Centralne banke Crne Gore, na sjednici od 27.10. 2023. godine, donio je

ODLUKU

o učešću Centralne banke Crne Gore i banaka u kliringu međunarodnih plaćanja

Osnovne odredbe

Član 1

Ovom odlukom uređuje se učešće u kliringu međunarodnih plaćanja Centralne banke Crne Gore (u daljem tekstu: Centralna banka) i banaka sa sjedištem u Crnoj Gori (u daljem tekstu: banke) koje sa Centralnom bankom zakluče ugovor o učešću u kliringu međunarodnih plaćanja u skladu sa Sporazumom o kliringu međunarodnih plaćanja broj 0102-4950/1 zaključenim sa Centralnom bankom Bosne i Hercegovine 11.09.2007. godine i/ili Sporazumom o kliringu međunarodnih plaćanja broj 0102-4951/1 zaključenim sa Narodnom bankom Srbije 13.09.2007. godine (u daljem tekstu: sporazumi o kliringu međunarodnih plaćanja) i Operativnim pravilima za kliring međunarodnih plaćanja koja su sastavni dio sporazuma o kliringu međunarodnih plaćanja (u daljem tekstu: Operativna pravila).

Kliring međunarodnih plaćanja obavlja Operater kliringa, u skladu sa sporazumima o kliringu međunarodnih plaćanja i Operativnim pravilima.

Kliring međunarodnih plaćanja obavlja se isključivo u eurima, a sredstva za pokriće u kliringu međunarodnih plaćanja obezbjeđuju banke uplatom sredstava na račun Centralne banke kod Deutsche Bank AG Frankfurt otvorenim isključivo za ove namjene (u daljem tekstu: namjenski račun).

Sve platne transakcije koje proizilaze iz kliringa međunarodnih plaćanja izvršavaju se isključivo preko namjenskog računa.

Učešće banaka u kliringu i otvaranje računa

Član 2

Banke koje su zainteresovane za učešće u kliringu međunarodnih plaćanja o tome obavještavaju Centralnu banku u pisanoj formi.

Banci iz stava 1 ovog člana Centralna banka dostavlja Operativna pravila i Specifikaciju tehničkih uslova koje je ta banka dužna da ispuni da bi učestvovala u kliringu međunarodnih plaćanja.

Nakon ispunjenja tehničkih uslova iz stava 2 ovog člana i izvršenog testiranja funkcionisanja plaćanja, neto obračuna i komunikacionih veza, banka zaključuje sa Centralnom bankom ugovor o učešću u kliringu međunarodnih plaćanja, kojim se uređuju međusobna prava i obaveze u vezi sa obavljanjem poslova kliringa međunarodnih plaćanja.

Najkasnije u roku od dva radna dana od dana zaključenja ugovora iz stava 3 ovog člana, banka podnosi zahtjev za priključenje u kliring međunarodnih plaćanja, uz koji prilaže i ovlašćenje sa imenima lica koja su ovlašćena da kontaktiraju i dostavljaju instrukcije Centralnoj banci u vezi sa obavljanjem poslova kliringa međunarodnih plaćanja i instrukcije za transfer sredstava.

Centralna banka obavještava banku u pisanoj formi o datumu uključenja u kliring, čime banka postaje aktivna učesnica u kliringu međunarodnih plaćanja.

Centralna banka u svojim knjigama otvara odgovarajuće račune za svaku banku učesnika u kliringu međunarodnih plaćanja i evidentira sve promjene koje nastaju po osnovu uplata i isplata sredstava na namjenskom računu.

Dostavljanje podataka o limitu neto pozicije

Član 3

Banka, do roka predviđenog Dnevnim terminskim planom utvrđenim Operativnim pravilima, dostavlja Centralnoj banci elektronskim putem obavještenje o obezbijeđenom limitu neto pozicije (negativna neto pozicija) na namjenskom računu.

Centralna banka obavještava Operatera kliringa o limitu neto pozicije za svaku banku u vremenu koje je određeno Dnevnim terminskim planom.

Ako banka, kao limit neto pozicije, prijavi iznos koji je veći od iznosa raspoloživih sredstava na namjenskom računu, Centralna banka upozorava banku o ovoj razlici, a Operateru kliringa za tu banku prijavljuje limit neto pozicije u visini realnog pokrića na računu.

U slučaju da banka izvrši uplatu sredstava nakon isteka roka utvrđenog Dnevnim terminskim planom, ova sredstva se uključuju u stanje limita raspoloživih sredstava za naredni radni dan.

Ukoliko banka iz objektivnih razloga nije u mogućnosti da elektronski obavijesti Centralnu banku o limitu neto pozicije po osnovu kliringa međunarodnih plaćanja, Centralna banka Operateru kliringa dostavlja kao neto poziciju te banke iznos njenih raspoloživih sredstava na namjenskom računu sa kraja prethodnog obračunskog dana.

Uplate sredstava

Član 4

Uplate sredstava za pokriće kliringa banke vrše isključivo na namjenski račun.

Nakon izvršene uplate sredstava za pokriće kliringa, banke dostavljaju Centralnoj banci elektronskim putem obavještenje o izvršenoj uplati sredstava - kopija SWIFT poruke (MT 202) do 9,00 sati, a u slučaju dopunskih uplata tokom radnog dana najkasnije do 13,15 sati.

Centralna banka prati stvarno izvršenje uplate sredstava na namjenskom računu, po svakoj banci pojedinačno i ažurno evidentira svaku promjenu.

Limit raspoloživih sredstava za taj dan predstavljaju samo sredstva za koja je potvrđeno da su, do vremena predviđenog za slanje u kliring međunarodnih plaćanja, odobrena na namjenskom računu i prosljeđuju se Operateru kliringa u 9,15. i 13,30 sati.

Banka može vršiti uplate i nakon isteka vremena predviđenog za slanje raspoloživih sredstava u kliring međunarodnih plaćanja, tj. nakon 13,15 sati tog radnog dana, s tim što ti iznosi uplaćenih sredstava ulaze u stanje limita raspoloživih sredstava tek za naredni dan i to samo ako je potvrđeno da su sredstva uplaćena na račun.

Slanje naloga za plaćanje

Član 5

Banke učesnice u kliringu međunarodnih plaćanja šalju naloge za plaćanje Operateru kliringa u fajlu putem SWIFT-ovog servisa – File Act, na adresu NBSRRSBD, za taj radni dan do 14,00 sati.

Fajl iz stava 1 ovog člana sadrži pojedinačne naloge za plaćanje u formi SWIFT poruke (MT 103) koja se popunjava u skladu sa Operativnim pravilima, s tim što se kao primalac upisuje SWIFT Code Operatera kliringa - NBSRRSBDXIPSN.

Neto pozicija i poravnanje

Član 6

Nakon prijema svih pojedinačnih naloga za plaćanje u skladu sa Dnevnim terminskim planom kliringa, Operater kliringa, u skladu sa Operativnim pravilima, dostavlja Centralnoj banci neto pozicije za svaku banku pojedinačno i zbirne neto pozicije za Centralnu banku.

Centralna banka obavlja logičku i formalnu kontrolu neto pozicija banaka i zbirne neto pozicije Centralne banke, potvrđuje obračun i Operateru kliringa dostavlja obavještenje o izvršenom obračunu, odnosno vrši međusobna plaćanja između centralnih banaka (od 14,05 do 15,30 sati).

Centralna banka, na osnovu obavještenja o neto stanjima banaka i zbirnim neto stanjima iz kliringa međunarodnih plaćanja i prijavljenih limita neto pozicije banaka, vrši plaćanja prema drugim centralnim bankama učesnicama u kliringu.

Nakon potvrđivanja konačnosti kliringa od Operatera kliringa, Centralna banka evidentira promjene na računima banaka učesnica u kliringu u skladu sa njihovim neto pozicijama.

U skladu sa Operativnim pravilima, Operater kliringa dostavlja fajl sa porukama o plaćanjima koja su joj upućena - SWIFT poruka (MT 103), kao i izvod sa detaljima - SWIFT poruka (MT 940).

Najkasnije do 15,50 sati, banke dobijaju pregled sa konačnim stanjem po računima koje predstavlja početno stanje za naredni radni dan.

Konačno stanje i obavješćavanje o stanju sredstva

Član 7

Nakon što izvrši poravnanje neto pozicija, Centralna banka izračunava konačno stanje za svaku banku i banci elektronski dostavlja stanje sredstva na namjenskom računu i pregled svih transakcija za taj dan.

Konačno stanje svake banke na kraju dana, uvrđeno u skladu sa stavom 1 ovog člana, predstavlja početno stanje banke za sljedeći radni dan, ukoliko banka ne dostavi zahtjev za isplatu sredstava sa namjenskog računa.

Isplate sa računa

Član 8

Banke dostavljaju Centralnoj banci zahtjev za isplatu sredstava sa namjenskog računa na Obrascu »Zahtjev za isplatu sredstava sa namjenskog računa«, koji se daje u prilogu ove odluke i čini njen sastavni dio.

Banke, koje na kraju klirinškog dana ostvare pozitivan saldo na namjenskom računu, slobodno raspoložuju tim sredstvima.

Banke mogu dostaviti Centralnoj banci zahtjev za isplatu sredstava sa namjenskog računa do iznosa pozitivnog salda, sa jasnim instrukcijama o transferu sredstva, koji sadrži sve potrebne podatke za izvršenje transfera (iznos sredstava u EUR-ima, datum valute, naziv korespondentske banke, SWIFT kod korespondentske banke i broj računa korespondentske banke).

Zahtjevi za isplatu sredstava sa računa koji služe za pokriće kliringa, primaju se do 9,00 sati, tj. samo do roka predviđenog za slanje raspoloživih limita u kliring, a zahtjevi koji dođu nakon 9,00 sati tog dana, izvršavaće se sa valutom narednog dana.

Banke mogu zahtijevati da se isplata sredstava izvrši u korist njihovog računa u zemlji ili inostranstvu.

Centralna banka, po ovlašćenju banke i u skladu sa njenim instrukcijama, vrši prenos sredstava u korist računa banke po mogućnosti istog dana, a najkasnije narednog radnog dana.

Centralna banka kreira platni nalog za izvršenje transfera – SWIFT poruka (MT 202), na osnovu zahtjeva iz stava 1 ovog člana, evidentira isplatu sredstava sa namjenskog računa i prati realizaciju isplata sa tog računa.

Ako se isplata sredstava vrši u korist obračunskog računa banke, Centralna banka za dati iznos ispostavlja nalog za prenos sredstava u korist banke i transferiše sredstva u korist drugog računa Centralne banke u inostranstvu i zadužuje namjenski račun, a za iznos ovako isplaćenih sredstava umanjuje sredstva banke na namjenskom računu.

Banka može slati zahtjev iz stava 1 ovog člana i nakon protoka vremena predviđenog za slanje raspoloživih sredstava u kliring međunarodnih plaćanja ali samo sa valutom narednog dana, tako da realizacija tih zahtjeva utiče na limit raspoloživih sredstava tek za naredni dan.

Plaćanja i reklamacije

Član 9

Centralna banka, na osnovu obavještenja o neto stanjima banaka i zbirnim neto stanjima iz kliringa međunarodnih plaćanja i prijavljenih limita neto pozicije banaka, vrši odgovarajuća plaćanja prema drugim centralnim bankama učesnicama u kliringu.

Centralna banka prima na uvid kopiju reklamacije banke u slučaju da se jave odstupanja kod izvoda dobijenog od Operatera kliringa.

Kopiju reklamacije na dostavljeni izvod sa obračunskog računa, banka je dužna da dostavi Centralnoj banci na upoznavanje.

Obračun kamate i troškova

Član 10

Centralna banka vrši obračun kamate i troškova jednom mjesečno, koji nastanu po osnovu kliringa međunarodnih plaćanja.

Računi banaka iz člana 2 stav 6 ove odluke koji se vode u knjigama Centralne banke odobravaju se za pripadajući iznos kamate, odnosno zadužuju za pripadajući iznos negativne kamate i troškova (održavanje namjenskog računa, troškovi transfera, troškovi SWIFT-a i dr.), do osmog dana u mjesecu za prethodni mjesec.

Osnov za obračun kamate bankama predstavlja iznos sredstava na namjenskom računu, na osnovu dnevnog stanja banaka.

Obračun troškova vezanih za kliring međunarodnih plaćanja (troškovi transfera, troškovi SWIFT-a i dr.) vrši se prema broju transakcija - uplata na račun i isplata sa računa, kao i broju transakcija uplata i isplata po osnovu neto pozicija banaka učesnica u kliringu međunarodnih plaćanja, a trošak održavanja namjenskog računa ravnomjerno se raspoređuje na banke učesnice u kliringu.

Za pokriće troškova iz stava 4 ovog člana Centralna banka koristi prihod od kamate koji se ostvari na sredstva na namjenskom računu, a troškovi koji preostanu srazmjerno se raspoređuju na banke učesnice u kliringu.

Naknade

Član 11

Centralna banka obračun svoje naknade u kliringu međunarodnih plaćanja vrši u skladu sa propisom Centralne banke kojim je utvrđena tarifa po kojoj se naplaćuju naknade za usluge koje vrši Centralna banka, s tim da će bankama naplaćivati naknadu isključivo za naloge za plaćanje koje banke šalju u kliring međunarodnih plaćanja, dok za naloge za plaćanje koje banke primaju iz kliringa međunarodnih plaćanja Centralna banka neće naplaćivati naknadu.

Naknade koje se odnose na SWIFT usluge u kliringu međunarodnih plaćanja naplaćuje SWIFT, u skladu sa cjenovnikom SWIFT usluga.

U skladu sa principom naplate naknade iz stava 1 ovog člana, banke mogu naplaćivati samo naknade za naloge koje šalju u kliring međunarodnih plaćanja, dok za naloge koje dobijaju iz kliringa međunarodnih plaćanja neće naplaćivati nikakve naknade.

Prestanak važenja

Član 12

Danom stupanja na snagu ove odluke prestaje da važi Odluka o kliringu međunarodnih plaćanja (»Službeni list CG«, broj 20/08).

Stupanje na snagu

Član 13

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u »Službenom listu Crne Gore«.

SAVJET CENTRALNE BANKE CRNE GORE

PREDSJEDAVAJUĆI

**O.br. 0101- 7954 - 2/2023
Podgorica, 27.10.2023. godine**

**G U V E R N E R,
dr Radoje Žugić,s.r.**

(Naziv banke)

Broj: _____
(Mjesto) _____
(Datum) _____

CENTRALNA BANKA CRNE GORE

Odjeljenje za platni promet i korespondentske odnose sa inostranstvom

ZAHTEJ ZA ISPLATU SREDSTAVA SA NAMJENSKOG RAČUNA

Molimo da sa namjenskog računa za pokriće kliringa međunarodnih plaćanja izvršite prenos sredstava na naš račun kod sljedeće korespondentske banke:

Šifra banke:

Iznos u EUR-ima:

Datum valute:

Naziv korespondentske banke:

Swift code korespondentske banke:

Broj računa korespondentske banke:

Ovlašćeni potpisnici